

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

249

I. PĂTRAȘCU

Criptografia

PREȚUL 1 LEU

I. PĂTRAŞCU

CRIPTOGRAFIA

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
editată de revista

Ştiinţa şi Tehnica

Anul XI — Nr. 249 — 1 aprilie 1965

Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Tehnoredactare: CORNEL DANELIUC

I. PĂTRAŞCU

Criptografie

„Taberele"

În casa inginerului Mărgineanu, războiul se pornise de mult, de pe vremea cînd Viorica, fiica lui, Ica, aşa cum îi spuneau cu toţii, începuse să aibă păreri personale. Pînă atunci inginerul nu prea avusese dispute serioase cu Sanda.

Soţia sa, mai îngăduitoare cu fata, prefera să-şi păstreze opiniile şi să zîmbească cu un aer de firească blîndeţe atunci cînd Andrei Mărgineanu perora în contradictoriu :

— Cum poţi susţine, draga mea, că arta e mai umană, că e superioară ştiinţei, că o pictură sau o poezie sau un roman valorează mai mult decît un avion sau un transatlantic ? Fără ştiinţă, fără teorema lui Pitagora sau discul lui Newton, fără legile lui Kepler sau atomul Mariei Curie n-ar fi fost posibilă civilizaţia la care am ajuns. E drept că nici una dintre marile realizări ştiinţifice n-a rămas fără ecou în artă, dar, aşa cum bine am spus, ele nu sînt decît ecoul strădaniilor de milenii ale creierului omenesc. Ştii şi tu, draga mea...

Şi discuţia — sau mai bine zis monologul — continua astfel pînă cînd inginerul epuiza argumentele şi lua tăcerea soţiei sale drept o dovadă că era convinsă de superioritatea ştiinţei asupra muzicii, picturii sau literaturii.

În fond, ea se amuza ascultînd pledoariile pline de patos ale soţului ei şi — din dragoste şi respect pentru munca lui ştiinţifică, a cărei faimă depăşise hotarele ţării — nu încerca niciodată să-l contrazică, aşa cum îşi permitea, de pildă, Ica, studentă la „Arte frumoase".

În adîncul său, Sanda era convinsă de acţiunea binefăcătoare a artei asupra omului, de forţa ei de înnobilare sau de liniştea pe care o revărsa în clipele de odihnă, dar nici nu

i-ar fi trecut prin cap să nege imensul rol al științel — dacă prin absurd o făcea, o făcea numai de dragul fetei. Și în asemenea momente, după ce furtuna se potolea, ea zîmbea fără s-o simtă el, mai ales cînd Andrei, după 10—12 ore de muncă, deschidea aparatul de radio — desigur un produs înaintat al științei — și asculta cu plăcere una dintre simfoniile lui Beethoven, o piesă de Shakespeare — creații la cea mai înaltă tensiune a spiritului uman.

Astăzi, cu toate că în părul lor începuseră să înflorească primii ghiocei, apăruți poate mai de timpuriu decît era potrivit, războiul declanșat de copii de pe cele două poziții era în toi : Ducu, băiatul, se aliase ca de obicei cu tatăl, iar fata lua parte la toate disputele in care Andrei și Ducu îndrăzneau să se atingă de altarul sacru al artei — singurul lucru pentru care viața merita să fie trăită, după o concluzie definitivă a Icăi, în urma unei discuții în care puțin a lipsit să nu se încaiere cu fratele ei.

Încolo, armonia familiei nu avea de suferit cu nimic. Dincolo de aceste „contraziceri teoretice“, viața își urma cursul ei liniștit : Andrei, inginer mecanic într-o mare uzină din București, lucra mult, atît la locul de muncă, unde era apreciat la superlativ, cît mai cu seamă acasă, în micul său birou-laborator, la niște calcule atît de încurcate, încît Ducu, cel mai bun elev la matematică și fizică din liceu, murea de ciudă că nu pricepea o iotă din planurile și cifrele care răpeau somnul tatălui său.

Ica, studentă la „Arte frumoase“, se simțea obligată să agațe în fiecare moment cîte un tablou de-al ei pe pereți, în admirația mamei și zîmbetul îngăduitor al tatălui. Ducu privea cu un aer de adîncă nemulțumire pînzele sau cartoanele multicolore, și dacă n-ar fi fost ochii vigilenți ai părinților și combativitatea de temut a Icăi, înaltă și frumoasă ca o statuie antică, le-ar fi dat jos cu multă plăcere, ca să acopere pereții cu planșe de fizică.

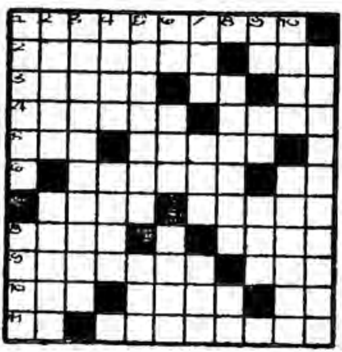
Există totuși, pe deasupra acestor dispute, o mare pasiune în care se întîlneau toți patru, ca într-un liman, unde nu sufla nici un vînt din afară : dragostea pentru problemele de cuvinte încrucișate, de enigme, de șarade, ligamente, monoverbe și criptografii, cu un cuvînt de tot ceea ce constituia o preocupare nobilă și recreativă a minții.

Și cum, dintr-o teamă și o opacitate absurdă, clica fascistă de la cîrma statului suprimase din 1940 toate revistele de specialitate, membrii familiei Mărgineanu își compuneau singuri problemele, bineînțeles fiecare cu teme din domeniul preferat: Andrei și Ducu se avîntau în oceanul vast al științei, Sanda și Viorica umpleau pătrățelele albe cu cele mai valoroase nume de opere, scriitori, pictori sau muzicieni.

Fiecare tabără trebuia să rezolve într-un timp limitat careul advers — și cine termina primul își aștepta a doua zi premiul, deoarece toate concursurile lor erau dotate cu recompense surpriză.

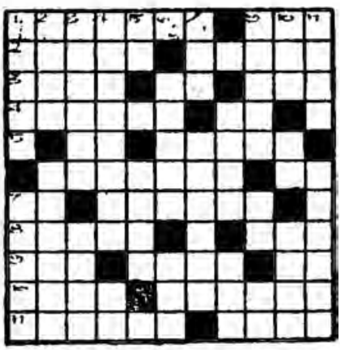
Așa se face că Ducu a primit o bicicletă din partea mamei și o trusă cu instrumente de geometrie, cumpărată de Ica (tot cu banii mamei), iar fata s-a bucurat la rîndul ei de o cutie cu vopsele și pensule de la Ducu (cu banii de la taică-său). Andrei a trebuit să-i cumpere Sandei o poșetă și mănuși „la culoare" și să primească, la rîndul său, cu altă ocazie, un port-țigaret de argint. De altfel, careurile nu erau prea grele și se puteau rezolva destul de comod cu dicționarele de care nu ducea lipsă biblioteca inginerului.

Partea nostimă a fost că atunci cînd, într-o seară, ca de obicei, Andrei i-a înmînat Sandei, într-un plic închis, careul de mai jos, cu tema „Zborul spre stele", iar Ica i-a dat fratelui ei un alt plic închis, cu careul „Sunet și culoare":

ZBORUL SPRE STELE

ORIZONTAL: 1) Ramură a științei care se ocupă cu tehnica zborului — Escadrilă... a-

SUNET ȘI CULOARE

ORIZONTAL: 1) Autorul „Giocondei". 2) Compoziție muzicală ușoară, pe bază de libret

picolă. 2) Defect în funcționarea unui motor — În centrul sistemului nostru solar. 3) Primul zburător (leg.) — Zamfir Teodoru — Apropiat, strîns. 4) Stăpînesc păsările de aluminiu — Bismut. 5) Sînt — Aeroplan. 6) Substanță — Exclamație. 7) Negație — Alarmă... cerească. 8) Nimic mai mult — Fiu în limba arabă. 9) Fiară — Plasați la înălțime — Argint. 10) Program de zbor — A crescut mult o dată cu apariția aviației. 11) Cabina balonului — Văzduh (fig.).

VERTICAL: 1) Mijloc de zbor — Aerostat. 2) Bovine — Vehicul năzdrăvan pentru vrăjitoarele din basme. 3) Dirijabilul cu care s-a încercat să se atingă Polul Nord, dar zborul n-a avut succes — De asemenea, întocmai (reg.). 4) Mașină de zbor — Notă muzicală. 5) Pronume — Cerb nordic. 6) Transmit și știrile despre performanțele aviatice — Ornament arhitectonic. 7) Punct cardinal — Turnante aviatice. 8) Amărît — Fire. 9) Aparat indispensabil călătoriilor aeriene la mari distanțe — Posezi — Pete! 10) Intră în calcularea vitezelor de zbor — Sodiu — Aerodromuri. 11) A părăsi — Garajul avioanelor.

— Unitate de lucru mecanic. 3) A compus opereta „Mazurca albastră“ — Cupru — Alifie. 4) Simfonia a III-a de Ludwig van Beethoven — Animale sălbatice din pădurile noastre. 5) Literă slavonă — Erou mitologic care a astupat urechile tovarășilor de drum cu ceară și s-a legat de catargul corabiei pentru a asculta numai el cîntecele amăgitoarelor sirene. 6) A aplauda — Teo! 7) Compoziție... muzicală — Nume bărbătesc. 8) Poet și cîntăreț cazah — Bărcuțe cu pînze. 9) Pictură sau desen care redă chipul unei persoane — Tip. 10) Ceasuri — Material în pictură — Pană. 11) Sandu Dinu — Pictor romîn, autorul tablourilor „Moară de vînt“, „Femeie cu chitară“ etc.

VERTICAL: 1) Zugrăvit în culori aurii — Plin de apă. 2) „Gioconda“ în muzică și pictură — Sonoritate rezultată din reunirea a cel puțin trei sunete, formînd o armonie. 3) Ezitare, îndoială. 4) „...nou“, operetă de Ciprian Porumbescu — Cîntec. 5) Erou mitologic în luptă cu leul din Nemeea într-un tablou de Rubens — Stradă la Paris! 6) Spetează — Acela — Din neamul celților. 7) Judecător în infern — Mamă (arh.) — Fluviu în Spania. 8) Dresori și muzicanți de ocazie — Servește. 9) Cale! — Cămașă înflorată — Mijlocul unei petreceri. 10) Stînjenel — Instrument de suflat asemănător cu buciumul — Mare pictor clasic romîn, autorul tablourilor „Atacul de la Smîrdan“ și „Bîlci la Rucăr“.

„Concurenții", așezați doi cîte doi, la capetele opuse ale mesei lungi din sufragerie, începură asaltul pătrățelelor magice.

Fiecare dintre ei se familiarizase oarecum cu termenii „taberei adverse" și literele veneau să se așeze în căsuțele albe mai grăbite ca niciodată. Termenul maxim era o jumătate de oră.

Focul din sobă arunca reflexe aurii pe mobila dimprejur, lampa privea mirată la viteza cu care se răsfoiau dicționarele, pisica de pe fotoliu își ciulea zadarnic urechile să prindă un cuvînt de mîngîiere sau de chemare și pentru ea. Dar nimeni dintre cei ai casei nu avea timp de pierdut.

După 24 de minute, patru glasuri au exclamat în același timp : Gata ! și creioanele au căzut obosite din mîinile concurenților. Doar pisicuța a tresărit speriată...

Cîștigaseră toți — sau nici unul.

O explozie de voie bună sparse atmosfera de încordare de pînă atunci și fiecare dintre cele două „tabere" se văzu nevoită să recunoască competența „adversarilor" în domeniul de atîtea ori combătut.

Careurile de cuvinte încrucișate își atinseseră scopul : Andrei și Ducu cunoșteau o serie de noi noțiuni de artă, iar „fetele" stăpîneau altele în domeniul științelor.

Era o vineri seara. A doua zi, sîmbătă, Andrei veni mai devreme de la uzină și hotărî să le acorde tuturora — și sie-și — un premiu comun : se urcară în tren și plecară cu schiurile la Predeal.

★

Primăvara anului 1944 coborîse ca pe aripi de porumbei. În grădinile caselor, pe străzi sau în parcurile chemate la viață de primele raze calde de soare se revărsa albul imaculat al petalelor, alături de mugurii de-un verde catifelat al viitoarelor frunzulițe.

Dar, spre deosebire de natura neștiutoare, oamenii nu aveau prea multe motive de bucurie : războiul început cu trei ani în urmă secătuise țara, sporind suferințele și jertfele inutile ale multor generații. De la pruncul din leagăn, care scîncea după o gură de lapte, pînă la moșnegii care mărturiseau că nu apucaseră urgie mai mare, toți sufereau, blestemau și acționau fiecare după cum îi ducea mintea, doar-doar s-o sfîrși o dată cu toate relele.

Noaptea, de-a lungul trotuarelor, mărșăluiau pașii sacadați ai patrulelor germane trimise de Hitler. Frontul se apropia cu repeziciune, avioanele zburau tot mai des pe deasupra orașelor, comunicatele militare consemnau bombardamentele aeriene. O stare de nervi care oscila între groază și nebunie bîntuia pretutindeni.

Cu ferestrele bine astupate cu hîrtie neagră de camuflaj, inginerul Andrei Mărgineanu lucra de aproape 24 de ore fără întrerupere în biroul său. Ușa masivă de stejar era încuiată cu cheia și cu zăvorul de siguranță, ca și ușa dinspre curte, ca și poarta. Așa își petrecea zilele de cîteva luni inginerul și nimeni — începînd cu familia sa — nu știa la ce se rezuma în fond tot acest efort supraomenesc.

În puținul timp ce și-l rezerva somnului sau mîncării, sau cînd părăsea pentru cîteva clipe biroul, ardea hîrtiile inutile sau ciornele, iar pe celelalte le ascundea cu deosebită grijă în casa de bani, al cărei cifru nu-l știa decît el.

Vag de tot, Sanda și cei doi copii simțiseră că în lucrările lui ar fi vorba de un aparat complicat, care să asigure zborul fără pilot, sau cam așa ceva, la multe mii, poate zeci de mii, de kilometri distanță, o mașinărie capabilă să poarte greutăți mari și să se elibereze de ele la o simplă comandă de pe pămînt, sau automat, prin declanșarea unor dispozitive. Dar ce anume fel de aparat, cum avea să funcționeze și mai ales din ce material urma să fie confecționat — asta n-o știa nimeni.

Paul, logodnicul Icăi, a încercat de cîteva ori să stea de vorbă cu viitorul său socru ca să afle, dintr-o simplă curiozitate „copilărească", cum spunea el, secretele casei de bani, dar inginerul reușea cu destulă dibăcie să schimbe vorba, încît tînărul, pe care-l interesau mai multe lucruri în același timp, uita de unde pornise și se pomenea discutînd ultimele curse de cai sau despre cutare spectacol la care se dusese cu Ica sau aveau de gînd să meargă.

★

Intr-un amurg străveziu al acestui început de primăvară, Paul se plimba cu logodnica sa pe sub crengile dezmorțite ale pomilor în floare din Cișmigiu.

— Vezi steaua aceea mare, strălucitoare de deasupra terasei blocului dinspre bulevard? Aceea e steaua mea și-a ta, Ica. E

steaua noastră, pe care, indiferent de numele ei științific, eu o voi numi „Fericirea".

Zicînd aceasta, Paul o cuprinse pe Ica de după talie, ea îi înlănțui mîna și astfel, lipiți unul de altul, străbătură in tăcere aleile parcului. Cînd ajunseră pe podețul de piatră înflorată se opriră să privească în luciul lacului, ce-i drept nu prea curat, dar îndeajuns de lucitor în luminile nopții ca să adune ca-ntr-o plasă uriașă toate stelele cerului.

— Vezi, Paul, îi șopti Ica înfiorîndu-se, steaua noastră ne privește din apă. Ce ușor e s-o prindem cu mîna. Și cît de frumos ai numit-o tu „FERICIREA". Oare fericirea e atît de aproape de noi ?

— E în noi, Viorica. Steaua pe care am ales-o pe cer nu-i decît simbolul ei luminos, sau poate reflectarea în univers a destinului nostru. Ce n-aș da s-o pot atinge cu mîna.

Fata se plecă peste oglinda ușor încrețită a lacului și luă cu amîndouă mîinile apa în care se reflectase arzătoarea lor „Fericire". Dar steaua îi fugi dintre palme și se aruncă iarăși în lac. Cu o ușoară tristețe în glas, Viorica își întoarse ochii spre Paul :

— Vezi ? Nu putem pune mîna pe ea !

— Ce copilă ești, rîse tînărul amuzat. Nu steaua din apă aș fi vrut s-o ating, nu imaginea reflectată și mincinoasă, ci adevărul pe care-l văd strălucind deasupra frunților, peste ființele noastre. Oare vom ajunge vreodată să hoinărim acolo sus, printre stele ?

Viorica îl strînse cu putere de braț și se lipi brusc de el, ca pentru o contopire.

— Da, Paul, vom ajunge acolo !

Vocea ei avea ceva atît de dîrz și de hotărît, că tînărul se înfioră.

— Ica, nu te-am auzit niciodată vorbind cu atîta tărie nici despre lucrurile cele mai ușor de realizat. Ce te face să ai certitudinea că vom trăi tocmai noi visul de milenii al omenirii ?

Fata se opri îngîndurată, amintindu-și că tatăl ei se ferise să vorbească despre această lucrare : Cuvintele i se lipeau parcă de cerul gurii și nu voiau să se mai lase pradă vîntului care abia tremura, pradă urechilor nimănui.

— Tata... lucrează la un vehicul... cu care vom putea... cuceri... universul. Și eu am o încredere oarbă în posibilitățile tatălui meu !

Paul scăpă brațul fetei și o privi atît de straniu, incit Viorica își dădu seama că a făcut poate fără să vrea o mare greșeală.

Ea prinsese, o dată, din întîmplare, cîteva cuvinte dintr-o discuție pe care Andrei o avusese cu un bătrîn academician — decedat de curînd. Avusese ea oare dreptul să divulge ceea ce nu i se încredințase nici măcar ei ?

O adîncă părere de rău, ca un lințoliu opac și rece, îi învălui sufletul.

— Paul !

Băiatul îi prinse amîndouă brațele și i le strîngea ca-ntr-un clește :

— Spune, Ica, e adevărat sau glumești ?

— Taci, taci ! Să nu vorbești nimănui niciodată despre ceea ce ai auzit acum ! Uită, Paul, uită această „FERICIRE" nefericită, care m-a făcut să vorbesc. Îmi promiți, Paul ?

Tînărul păru să fi căzut pradă unei mari frămîntări, dar se apropie, cu ochii mari, de fața fetei.

— Bine, Viorica, voi uita totul, în afară de tine.

Și porniră mai departe, tăcuți, pe aleile încălzite de făgăduielile primăverii. O umbră pe care n-o mai simțiseră pînă atunci se lăsa grea între ei.

★

O bătaie ușoară în ușă il făcu pe Andrei să tresară. Își strînse în grabă hîrtiile de pe birou și, după ce le închise în casa de bani, se duse cu pași rari, apăsați, să deschidă.

— Tu erai ?

— Tată !

Viorica stătea în ușă, palidă, istovită, ca după un mare efort. Un tremur nervos îi mișca buza de jos, pe care încerca în zadar să și-o stăpînească.

— Intră, fetița mea ! De ce ești așa de agitată ? Ce ți s-a întîmplat ?

Inginerul își sărută ca de obicei copila pe frunte, îi dădu părul peste cap și-i prinse obrajii în palme, așa cum făcea cînd Ica era doar de-o șchioapă.

Ochii lui căutau să-i pătrundă în suflet prin ferestrele adînci, luminoase, ale ochilor ei.

— Tată, trebuie să-ți vorbesc.

Fata se așeză — mai mult căzu — în fotoliu. Andrei luă loc în fața ei.

— Am făcut o mare greșeală, tată...

Andrei nu suporta să-și vadă copiii suferind, și mai ales pe Ica. Mintea lui începu să se zbată, în fel și fel de presupuneri, care mai de care mai absurdă, dar nu se putea hotărî la care să se oprească. Ica e o fată inteligentă și pe deasupra înzestrată cu un fizic de sportivă ca să n-aibă a se teme din anumite puncte de vedere...

— Spune, Icuțo, ce s-a întîmplat? Nimic nu-i prea grav cînd iei lucrurile în pripă. E oare răul atît de mare încît să nu se mai poată îndrepta? Te-ai certat cu Paul? Ți-a spus vreo necuviință sau, mai rău, s-a manifestat în vreun fel ca să te jignească?

— O, de-ar fi fost numai atît, n-aș fi venit la tine, tată, dar e ceva mult mai grav!

Andrei se înfioră. Nu știa de ce, dar avea senzația că părul de pe cap și de pe față începuse să i se miște...

— Spune, fata mea! reluă el cu un calm în care nici el nu mai credea.

— E vorba de tine, tată!

— De mine?!

Prin creierul lui Andrei trecu un fulger de bănuială.

— Vorbește odată! nu se mai putu stăpîni el.

Viorica, cu capul în palme, izbucni într-un hohot de plîns.

— I-am spus lui Paul... că lucrezi... că lucrezi...

Andrei pricepu totul într-o frîntură de secundă. Își crispă degetele pînă la durere pe legătura de chei cu care pînă atunci se jucase distrat. Ușa rămăsese întredeschisă. Se sculă repede și trase zăvorul. Apoi începu să se plimbe prin cameră. Se opri brusc în fața fotoliului în care zăcea prăbușită copila lui.

— Ce i-ai spus? Ce știai tu? Nici tu nu știai nimic! Despre lucrările mele n-am vorbit nimănui, niciodată decît bătrînului profesor Mateescu. Și el era un om de mare încredere, un ilustru savant și un înflăcărat patriot. Dar el a murit. Nimeni în afară de mine nu mai cunoaște secretul acestor hîrtii.

— Te-am auzit odată vorbind cu profesorul Mateescu, tată, cînd îl conduceai spre ieșire. Am înțeles, vag de tot, că era vorba de un aparat de zbor pentru distanțe foarte mari și care ar putea transporta încărcături uriașe. Cam asta i-am spus eu lui Paul. Am făcut rău, știu. Mi-e prieten, dar nu-l cunosc

încă atît de bine ca să-i pot încredința un secret de importanța acestuia ! N-am avut dreptul s-o fac ! Iartă-mă, tată !

Viorica își ridică obrazul scăldat în lacrimi. Părea o întruchipare a unei Venere triste.

Pentru a nu știu cîta oară, inginerul Mărgineanu își dădu seama că are o fată atît de frumoasă, dar sentimentul său de admirație paternă fu sfîșiat de răceala de gheață a situației grave care se crease.

Paul nu-i inspirase niciodată prea multă încredere. De aceea, căutase să tempereze sentimentele fiicei sale și să amîne, pe cît posibil, căsătoria lor, astfel ca Viorica să-l poată ea însăși pătrunde pînă în adîncurile sufletului. Din unele informații pe care le culesese, dar le păstrase deocamdată pentru el, Andrei știa că Paul făcuse parte sau simpatizase cu acei ale căror cămăși verzi și pistoale negre îngroziseră țara. Și într-o postură, și în alta, tot una era. Dar nu verificase nimic, așa că prefera amînarea, convins fiind că adevărul va ieși oricum la lumină...

Cu un efort deosebit, inginerul își găsi calmul omului de știință. Încercă s-o liniștească pe Viorica :

— În definitiv, Ica, nu i-ai spus mare lucru. Dacă ai fi știut mai mult, sînt sigur că n-ai fi vorbit. Îmi voi lua toate măsurile de prevedere ca să nu se întîmple nimic. Ai terminat portretul lui Ducu ? Vezi, cu el nu te joci ! Trebuia să fie gata de ieri, nu ?

Și cu un gest părintesc Andrei își ridică fata de pe fotoliu și o conduse spre ușă, ținînd-o cu o mînă de după umeri.

Înviorată, Viorica își sărută tatăl pe obrajii obosiți de nesomn și fugi în camera ei de lucru.

Peste cîteva clipe, pensulele, tuburile cu vopsele și paleta intrară în funcțiune. Tata avea dreptate : portretul fratelui ei trebuia terminat pînă-n prînz.

După plecarea fetei, Andrei nu mai deschise casa de bani. Stătu cîteva minute cu fruntea rezemată de geamul răcoros al ferestrei. Apoi, se apropie de bibliotecă, scoase dicționarele care se odihniseră cîteva luni, își luă un caiet de matematică, un creion și o gumă și... în loc de formule, ecuații și planuri, începu să compună un careu de cuvinte încrucișate.

Cine l-ar fi văzut atunci pe renumitul inginer Mărgineanu s-ar fi mirat nespus, observînd că, după careu, se apucă de alte soiuri de jocuri — criptografii, monoverbe, ba chiar și de

versuri. Inginerul Mărgineanu nu era poet, dar cu puţină bunăvoinţă şi cu ajutorul unui dicţionar de rime reuşi să compună cîteva strofe.

Cînd fură gata şi acestea, Andrei stinse lumina, dădu camuflajul de o parte şi, după ce deschise casa de bani, pecetlui la lumina tulbure a lunii cîteva plicuri. Apoi îşi făcu de lucru prin casă, prin curte şi prin grădină, pînă tîrziu după miezul nopţii. Nimeni nu simţise nimic.

Înainte de a se culca, luă un vraf de hîrtii din sertare şi le aşeză cu atenţie, dar şi cu un zîmbet ironic în casa de bani, pe care o încuie după aceea, ca de obicei.

Trecînd spre camera de culcare, auzi respiraţiile egale, adînci ale soţiei şi apoi ale copiilor. Somnul lor parcă-l odihnea şi pe el.

Paşi în noapte

În cabinetul impunător al colonelului Steiger fu introdus un tînăr de vreo 28 de ani, îmbrăcat într-un pardesiu gri.

Steiger îi întinse binevoitor mîna şi-l pofti să ia loc. Se vedea că cei doi nu erau la prima lor întîlnire.

— Ai cumva noutăţi pentru mine, prietene? întrebă neamţul, aprinzîndu-şi o ţigară de foi.

— Herr Steiger, pot să vă dau, în sfîrşit, indicii despre ...corăbioara... care vă interesează atît de mult. Am toate motivele să cred acum că inginerul romîn Andrei Mărgineanu lucrează la proiectul „corăbioarei". Nu ştiu în ce stadiu se găseşte lucrarea, dar, oricum, vă pot furniza primele detalii.

Colonelul tresări atent — semn că discuţia începea să-l intereseze :

— Şi ce anume ai aflat ?

După ce aruncă o privire întrebătoare spre uşă, ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze de discreţia canaturilor, necunoscutul coborî vocea pînă la limita şoaptei :

— Corăbioara e un aparat care va putea zbura la distanţe fantastice şi cu mari încărcături. Am înţeles că ar avea ca obiectiv chiar explorarea spaţiului interplanetar. Mai mult nu ştiu.

Neamţul sări de pe scaun cu toate cele peste 100 de kilograme ale sale :

— Cine ți-a spus asta ?

— Chiar fata inventatorului ! M-am logodit cu ea de dragul... corăbioarei.

Prin ochii spălăciți de băutură și de huzur ai lui Steiger, trecu o scînteie de ironie :

— Așa, așa, tot e bună și logodna la ceva. Iată o coală de hîrtie. Scrie aici tot ce știi. Dacă informațiile dumitale sînt exacte, Reichul german va ști să prețuiască serviciile aduse.

— Am făcut-o din convingere, domnule colonel !

Peste o jumătate de oră, hîrtia se afla în mîinile generalului Brückner. Orice calcul, orice formulă, orice invenție putea să întoarcă cursul războiului pierdut, cel puțin așa socoteau generalii lui Hitler.

Tînărul coborî scările de marmură ale impozantei clădiri și dispăru în umbra străvezie a nopții de primăvară.

Răcoarea sau un sentiment pe care nu reușea să-l alunge îi înfioră trupul, strîns înfășurat în pardesiul de culoarea cenușii.

★

Inginerul Andrei Mărgineanu era cunoscut ca un dușman neîmpăcat al oricăror constrîngeri. Un sentiment înnăscut de libertate îl împiedica să colaboreze, încă de la prima ofertă ce i s-a făcut, cu regimul fascist al lui Antonescu.

Cercetător serios în domeniul fizicii și al chimiei, Andrei ar fi fost omul potrivit, care ar fi putut contribui cu succes la întărirea mașinii de război, care măcina de peste trei ani de zile trupuri și suflete. Cele cîteva comunicări făcute Academiei atrăseseră interesul a numeroși oameni de știință din țară și de peste hotare și-i consacraseră numele și capacitățile sale profesionale. Dar Andrei refuză categoric să-și pună cunoștințele și talentul în slujba unor scopuri străine demnității și noțiunii de om.

Cînd toate promisiunile și amenințările dădură greș, fu lăsat în pace, dar uneori la siguranța generală a statului se mai primea cîte un raport asupra activității sale obștești și particulare. Nu aveau însă ce-i reproșa. Corect în relațiile din societate, conștiincios la întreprinderea unde era angajat, Andrei Mărgineanu nu oferea nimănui vreun prilej de a-l suspecta cu ceva.

În ceea ce privește cercetările la care lucra cu atîta patimă și abnegație, părea că sînt pe terminate și că nu așteaptă decît zile mai luminoase pentru a le pune în practică.

Andrei credea cu tărie că timpul acesta nu se va lăsa mult așteptat.

*

Rap ! Rap ! Rap !

Rap ! Rap ! Rap !

Pași sacadați, pași siniștri de cizmă teutonă, atît de cunoscuți cetățenilor pașnici ai Capitalei, răsunară mai întîi departe, apoi din ce în ce mai aproape, pe trotuar, pe sub ramurile proaspăt înverzite ale castanilor.

În fața porții inginerului Mărgineanu tropăitul încetă brusc. Apoi se auziră cîteva comenzi, ca un lătrat de șacal, și pe urmă o liniște prevestitoare de rău se așternu peste întregul cartier. După cîteva minute, care lui Andrei i se părură veacuri, lovituri puternice răsunară ca niște ciocane pe nicovale în miez de noapte.

Andrei se aștepta la această vizită nocturnă. Își luă pardesiul pe umeri — căci ațipise îmbrăcat în fotoliu — și trecu în camera Sandei. Soția sa, nedumerită, speriată i se prinse de gît :

— Cine bate, Andrei ? Ce vor la ora asta de la noi ?

Din camera de alături năvăli Ducu, numai în pijama. Veni și Vicrica în cămașă de noapte.

— Tată, ce s-a întîmplat ?

Andrei îi cuprinse pe toți cu privirea lui caldă și calmă. Afară bătăile în poartă se întăreau parcă de la o clipă la alta. Ducu privi prin fereastra bucătăriei și se intoarse îngrozit :

— Tată, casa noastră e înconjurată de soldați nemți !

— Nu-i nimic, copii, trebuie să fie o greșeală, o confuzie !

O voce răcni de cîteva ori : „Deschideți !"

— Dragii mei, n-are rost să ne opunem, probabil caută pe altcineva ; treceți în camerele voastre, eu mă duc să deschid.

— Nu ! imploră Sanda.

— Eu ies să deschid, conchise Andrei, altfel tot vor intra cu forța și-ar fi poate mai rău. Dacă totuși cei de afară au treabă cu mine, să știți că tatăl vostru n-a făcut nici un rău nimănui, nimic nedemn.

Luă cheia şi ieşi în curte, să descuie poarta. O patrulă militară aştepta în stradă. Comandantul ei — un căpitan neamţ — continua să izbească înfuriat în poartă.

— Căutăm pe inginerul Andrei Mărgineanu. De ce nu deschideţi ?

Andrei răsuci liniştit cheia în broască.

— Poftiţi, domnilor ! Inginerul Mărgineanu sînt eu. Era mai bine dacă găseaţi o oră mai potrivită.

Cîţiva soldaţi se postară la uşă, şi la un ordin al unuia, doi civili care îi însoţeau începură să scotocească prin camere. Sanda, Viorica şi Ducu fură izolaţi în dormitor, cu un neamţ de pază lîngă uşa întredeschisă.

Un al treilea civil, probabil un superior, îl interogă pe Andrei. Vorbea destul de curgător romîneşte, deşi la gît, sub manta, i se zăreau crucea de fier şi semnele formaţiilor S.S.

— Tomnule inginer, sîntem informaţi că lucraţi de mai multă freme la o infenţie ce ne interesează în cel mai înalt grad. E vorba de aparatul destinat zborurilor la distanţe mari, poate chiar dincolo de limitele grafitaţiei terestre. Taţi-ne planurile — şi plecăm imediat. Fă promitem chiar o recompensă cu care feţi putea trăi fără griji încă două vieţi. Altfel riscaţi mari neplăceri, de care nu noi vom fi finofaţi.

— N-am nici un fel de planuri, domnule, şi nici n-am lucrat vreodată la un astfel de aparat demn de fantezia unui Jules Verne al zilelor noastre. Aţi fost greşit informat sau poate cineva a vrut să-mi facă un rău. Cercetările mele sînt mult mai modeste : ele privesc anumite perfecţionări ce se pot aduce motoarelor cu explozie ca ele să aibă un consum mai redus de combustibil — şi nu sînt cîtuşi de puţin secrete. De altfel, o parte dintre aceste lucrări ale mele au şi fost publicate, iar altele le voi da în curînd. Iată-le şi pe unele, şi pe altele !

În acest timp, cei doi civili scotoceau cu îndîrjire prin casă. Răsturnaseră sertarele, deschiseseră toate dulapurile, demontaseră în parte şi aparatul de radio, smulseseră pe alocuri parchetul, aruncaseră la întîmplare şi peste tot tablourile de pe pereţi ale Icăi. Nu găsiră nimic care să semene cu vreun plan sau o schiţă.

Civilul încruntat, furios, se adresă lui Andrei :

— Deschide, inginerule, casa de bani !

Inginerul potrivi cifrul şi-n cîteva secunde S.S.-istul îşi băgă mîinile pînă la coate în hîrtii. Le cercetă o vreme cu a-

tenție pe fiecare. Le privi în bătaia luminii lămpii de birou. Într-adevăr, nu erau decît calcule asupra motoarelor cu explozie. Se întoarse mînios spre Andrei :

— Nu tespre motoarele cu explozie e forba, tonmule inginer. Zîntem precis informați că ați lucrat, sau poate mai lucrați, la aparatul proiectat pentru zboruri foarte lungi. Pe noi ne interesează principiul pe baza căruia funcționează și combustibilul pe care-l feți folosi. Nu freți să ne încredințați aceste date ? Nu freți să fă creăm toate condițiile pentru a realiza practic infenția dumneafoastră ? Dacă fă încăpățînați feți afea numai de suferit !

— N-am nici un aparat de acest fel și nu vă pot încredința nici un plan, pentru că el nu există, domnule.

Răspunsul hotărît al inginerului nu-l descumpăni pe neamț. După ce șușoti ceva cu căpitanul, acesta din urmă i se adresă lui Andrei :

— Domnule inginer, ne pare rău, dar vă invităm să ne urmați. Dacă vă opuneți, avem destule mijloace să vă ducem cu forța acolo unde sînteți așteptat. Și-i vîrî sub nas un pistol.

— Nici nu mă gîndesc să mă opun, domnule căpitan. Am conștiința curată și nu mă tem de nimic. De altfel, totul mi-e indiferent.

Andrei își luă într-o servietă cîteva schimburi, un prosop, batiste, țigări și chibrituri și ceru voie să-și ia rămas bun de la familie. O presimțire vagă îi strîngea inima ca într-un cleşte. Îi încurajă pe fiecare în parte, pe Viorica în mod deosebit, adresîndu-se apoi tuturora :

— Nu fiți neliniștiți, spuse cu o voce caldă, calmă. Plec probabil pentru o zi, două. Sînt convins că e vorba de o neînțelegere pe care mă voi strădui s-o lămuresc cît mai repede. Poate chiar mîine voi fi cu voi !

Dar după plecarea lor, Sanda și Viorica se prăbușiră pe grămezile de lucruri din mijlocul camerei și începură să plîngă cu hohote. Ica era în culmea desperării. Se simțea vinovată.

— Iartă-mă, tată, pentru tot răul pe care ți l-am făcut, repeta ea într-una.

Andrei însă era departe și n-o mai putea auzi. Pașii sacadați ai bocancilor țintuiți se pierduseră demult în noapte.

Fiecare știa bine ce se întîmplase, dar nimănui nu-i venea să creadă că totul fusese adevărat.

Mama încuie apoi ușile și, ajutată de Ducu, începu să așeze la loc hîrtiile, cărțile, tablourile, albiturile — tot ceea ce labele sălbatice ale fasciștilor aruncaseră la întîmplare prin casă.

Ica se tîrî pînă la pat şi continuă să plîngă rar, cu sughiţuri adînci. N-avea putere să mai facă nimic.

Pe Paul nu-l mai văzuse din seara aceea. Se împlinise exact o săptămînă.

Trec anii.

Inginerul Ducu Mărgineanu intră bine dispus în sufragerie. În cercul rotund de lumină, pe care abajurul îl desena pe faţa de masă albastră, Ica şi Mirel, soţul ei, se distrau dezlegînd un careu din ultimul număr al revistei „Rebus".

Sanda împletea un tricou lîngă ei, în fotoliu, şi din cînd în cînd răspundea la cîte o definiţie căreia tinerii nu-i găseau rezolvarea.

— Bravo vouă, izbucni Ducu, intrînd, vă ţineţi de jocuri şi mie nu-mi spuneţi nimic ! Ştiţi ceva ? Am adus şi eu un exemplar al „Rebusului". Hai să facem un concurs, ca pe vremuri. Numai că de data aceasta avem careurile de-a gata. Alegem unul nerezolvat din revistă, alcătuim două tabere şi la treabă ! Sînteţi de acord ?

O amintire dureroasă umbri ochii Sandei, apoi îi înlăcrimă, dar se feri ca să fie observată de copii. Albise complet, dar inima ei încă tînără mai spera într-o minune. Ica îşi întoarse şi ea faţa într-o parte, dar îşi reveni într-o clipă.

— Dacă mama e de acord, n-avem nimic împotrivă...

Se alcătuiră şi „taberele" ca pe vremuri : bărbaţii de-o parte, femeile de cealaltă. Fiecare se retrase cu cîte un „Rebus" la cele două capete ale mesei, ca în urmă cu 17 ani, cînd inginerul Andrei Mărgineanu mai era printre ei, şi aleseră careul „Dragoste, poveste veche". o temă care convenea tuturora.

Mirel scoase ceasul-cronometru pe masă şi concursul începu la 7 seara. Pînă la 8 careul trebuia terminat. Dar după numai 10 minute ambele tabere se văzură nevoite să întrerupă concursul. Lipsea „Larousse"-ul, cel mai important ajutor pentru un rebusist, mai ales cînd e vorba de atîtea nume proprii.

— Cine-o fi iubita lui Abelard ? exclamă nedumerit Mirel, strîngînd creionul în palmă.

— Dar dansatoarea de la curtea lui Herod Antipa ? întrebă Sanda cu gîndul în altă parte.

— Hotărît, nu merge fără „Larousse", conchise Ica. Adu-l tu, Ducule, din biroul tatei. Suspendăm concursul pentru două minute.

Tînărul intră cu sfială în camera tatălui său, unde nu se clintise nimic în cei 17 ani de la plecarea acestuia şi scoase din raftul bibliotecii dicţionarul dorit. Reintră emoţionat şi depuse cu sfială dicţionarul, dar cînd îl deschise, dintre filele cărţii alunecă o scrisoare închisă, fără nici o altă semnătură decît : „Copiilor mei". Scrisul era al lui Andrei Mărgineanu. Ica se repezi să desfacă plicul.

— O scrisoare a tatii pentru noi, mamă !

Sanda zvîrli creionul pe masă şi sări ca o leoaică lîngă fiica ei. Mirel şi Ducu se plecară asupra mîinilor Icăi, care desfăcu tremurînd plicul şi scoase o foaie de hîrtie îngălbenită, pliată în două, dintr-un caiet de matematică.

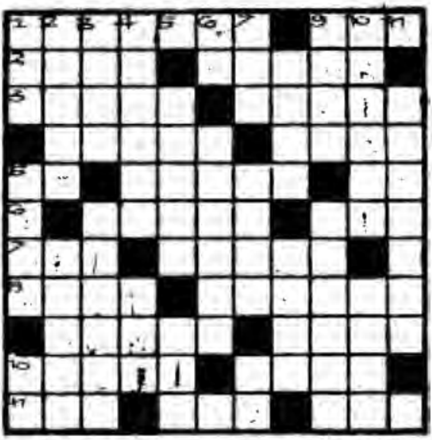
— Un careu ! aproape că strigă Ica.

— Extraordinar, exclamă şi Ducu emoţionat. Şi de-abia acum l-am găsit ! ?

Careul avea ca titlu „Spirala", dar ca subtitlu în paranteză aceeaşi menţiune de pe plic : „Copiilor mei". Definiţiile erau scurte, scrisul uşor tremurat, trăda nervozitate şi grabă.

Concursul fu abandonat numaidecît şi toţi patru se puseră pe lucru — cu ce emoţie ! — ca să rezolve mesajul cifrat al scumpului dispărut.

Iată careul aşa cum s-a găsit în scrisoare :

ORIZONTAL : 1) Au trecere — Dedesubt. 2) Înainte — Privitor la soare. 3) Timp umed şi călduros — Oţelit. 4) Ţiri (fig.) — Stea. 5) Cal — Ramură — Case ! 6) Păstaie — Diminutiv feminin. 7) Suprafeţe agricole — Peşte cu carne albă (pl.). 8) Muchie — Împestriţat. 9) Gingaşă — Rudă medicală. 10) Farse — Aule. 11) Articol — Ofer — Poezie de slavă.

VERTICAL: 1) Aproximativ — Sprijină vița — Curmătură. 2) Plicticos — Mincare de pește. 3) Necesar — Aspect exterior (pl.). 4) Dură — Despic... un pronume. 5) Nărăvaș — Gol de aer. 6) Pește! — Exprimă mirarea. 7) Nimic — Floare... în vas — Seu! 8) Lipsită de curaj — Făcută scrum. 9) Săritură — Ajutor de chelner. 10) Giganți — Seccetos. 11) Grad (fig.).

În mai puțin de 10 minute careul fu rezolvat. Cei patru se priviră nedumeriți:

— Ce-a vrut să spună tata cu acest careu? întrebă Ica într-un tîrziu. E un joc fără temă, mediocru, mult sub nivelul celor pe care le compunea de obicei. Și de ce dedicația „Copiilor mei“? Nu înțeleg nimic.

Sanda se uită la careu, la fel de nedumerită.

— Dar ce rost are titlul, care n-are nici o susținere tematică? Nu cumva cheia problemei stă tocmai în titlu? Ia să vedem!

Ducu făcu o serie de presupuneri, Ica de asemenea. Într-un tîrziu, Ducu scoase un strigăt de triumf:

— Am descoperit taina! Am descoperit taina tatei!

Într-adevăr, pe hîrtia de matematică Ducu reușise să găsească sensul titlului.

Luă un stilou și trecu toate literele de pe marginea careului în cerneală, apoi citi în sensul unei spirale de la stînga la dreapta, apoi de sus în jos, de la dreapta spre stînga și în fine de jos în sus:

„CĂUTAȚI SUB TREAPTA A DOUA DE LA SCARĂ — M. A.“

Nu-i răbdă inima să aștepte pînă dimineața. Cu o lampă de buzunar, ieșiră tuspatru în curte. Un tîrnăcop adus în grabă de Mirel ajută la desprinderea cărămizilor treptei a doua și-n fața ochilor uimiți, apăru o sticlă plată în formă de ploscă, sigilată cu ceară roșie. Puseră cărămizile la loc și intrară cu sticla în casă.

Înăuntrul ei se afla un sul de hîrtii cu diferite calcule și schițe, iar alături... o poezie!

Surprizele se țineau lanț în seara aceasta. Nici poezia nu spunea mare lucru. Avea însă aceeași dedicație ca și careul, dar nu avea nici un titlu.

Fac umbre moi salcîmii din grădină,
s-a patinat, de vreme, scoarța lor.
Prin frunze trece-un licăr de lumină
și crengile foșnesc încetișor.

Țesu beteală — soarele și luna
nu căuta cu palmele s-o prinzi.
Din ațe nu-ți va rămînea nici una,
cum nu-ți rămîne chipul în oglinzi.

Un șal adînc — al serii — se așază
pe straturile vesele de flori
și stelele pătrund cu cîte-o rază
în ochii noștri — mari și visători...

Dedesubt, în loc de semnătură, un alt joc, intitulat „Fuga consoanelor" :

—I—A—E— —E

iar sub ele, următoarele numere 1—2—5—6—9—10.

Sanda și Ica susțineau că explicația poeziei trebuia căutată în aceste cîteva liniuțe și vocale, din care consoanele fuseseră înlăturate. Dar ce putea fi ?

Soluția o găsi Mirel, după cîteva minute bune de căutare :
— „LIGAMENTE".

Acum, rostul celor trei strofe apărea clar. Era deci un nou indiciu ascuns pe care însă nu-l puteau citi decît rezolvînd ligamentele. Munca era deosebit de grea, deoarece nu era vorba de nume proprii, ci de cuvintele obișnuite ale unei propoziții.

Oricît de îmbietor ar fi fost mesajul, oboseala își spuse totuși cuvîntul. Sanda propuse ca toată lumea să treacă la culcare, urmînd ca a doua zi să se continue rezolvarea problemei. Ica, Mirel și Ducu se retraseră în camerele lor cu destulă părere de rău pentru amînarea chinuitoare, dar necesară, a descoperirii misterului.

*

Zorii o găsiră pe Viorica aplecată peste fila de hîrtie cu pătrățele. Versurile tatălui său, după toate probabilitățile, indicau, prin rezolvarea ligamentelor, o nouă ascunzătoare a lucrărilor sale.

Nu încăpea îndoială că inginerul Mărgineanu, dintr-un spirit de prevedere, împărțise în cîteva fragmente planurile aparatului său de zbor, în așa fel, încît, chiar dacă ar fi încăput în mîini nedorite o parte din ele, celelalte părți să rămînă nedescoperite.

Între timp, ceilalți ai casei se treziră mai devreme ca de obicei, nerăbdători să continue căutarea.

Fiecare luă cîte o strofă. Duou, nemaiavînd ce lua, se muta de la unul la altul și încerca să-l ajute pe fiecare.

Procedeul de rezolvare, deși simplu, era migălos și cerea destulă rutină.

Din alăturarea ultimelor litere ale unui cuvînt cu primele ale cuvîntului următor, Sanda, Viorica și Mirel obținură toate cuvintele corecte posibile. Apoi, prin eliminare, aleseră pe cele care, citite în continuare, să dea indicațiile așteptate. Așa verificară și cifrele care erau înscrise sub fuga consoanelor cu dezlegarea „Ligamente" și anume :

1—2—5—6—9—10,

care indicau numerele versurilor.

După cîteva ore, misterul era descoperit. Pe fila de hîrtie rămăseseră neșterse următoarele 6 cuvinte :

ACUM SĂPAȚI SUB NUC LA EST.

Alergară tuspatru în grădină și, la lumina de miere a soarelui amiezii de toamnă, Mirel începu să sape în partea de răsărit a nucului. În curînd, oțelul cazmalei izbi un corp tare. Cu mîinile înfrigurate de nerăbdare, tînărul scoase din pămîntul umed o casetă de metal cuprinsă în parte de rugină. Neavînd la îndemînă cheia, reușiră cu un ciocan și o daltă să deschidă capacul cutiei. Înăuntru, învelite într-o hîrtie impermeabilă, se aflau alte cîteva foi de hîrtie pline de calcule, formule și desene... și o nouă poezie, intitulată „Diagonala", însoțită de aceeași dedicație : „COPIILOR MEI" :

Încep să cadă frunzele-amorțite,
întoarse-n lutul care le-a crescut.
Copacii se golesc pe nesimțite,
podoabele mai rare s-au făcut.

Și cad și fulgi din cuiburile goale,
e o risipă-n lume fără leac.
De toamnă și de foșnete de jale
stă trunchiul vechi al nucului posac.

Se duc cocorii în amurg, departe,
spre noi meleaguri cu zenit și flori
și-n urma lor trec zilele deșarte
cu neguri și cu spaime pînă-n zori.

Dar eu aştept o largă primăvară,
cu soare mult şi darnic la fereşti,
să sorb lumina fericit — şi iară
să zburd spre toate cele pămînteşti.

O, va veni şi ora aşteptată,
tu, inimă — odată şi odată !

Terminînd de citit, Sandei i se umplură ochii de lacrimi.

— Cîtă încredere în viitor, cîtă sete de lumină şi libertate, pe care n-a mai apucat să le vadă...

După cîteva clipe de linişte, in care fiecare se gîndi cu durere şi dragoste la cel ce lipsea, Mirel luă poezia din mîinile Sandei şi-i mai citi o dată titlul : „Diagonala".

Ca şi în careul „Spirala", titlul indica probabil cum trebuia rezolvată problema.

Trecură două ore în care fiecare dintre cei patru îşi frămîntaseră creierii spre a găsi un răspuns problemei ce se punea.

De data aceasta, Sanda fu aceea care dădu soluţia.

— Îmi amintesc de-o poezie a lui Edgar Poe, în care marele poet american a imortalizat în diagonală numele unei iubite. Adică trebuia să citeşti prima literă din versul întîi, a doua din versul al doilea, a treia din versul al treilea şi aşa mai departe. Tatăl vostru era un mare admirator al lui Poe. Nu cumva a procedat la fel în această poezie ?

Într-adevăr, urmînd acest procedeu, se putură citi în jocul poeziei următoarele cinci cuvinte, scrise cu majuscule de Ducu :

„ÎN POD, ÎN COLŢUL DREPT".

Luînd lampa de buzunar, Ica, Mirel şi Ducu urcară cîte trei trepte o dată şi, după ce răscoliră cîteva minute în locul indicat, observară o grindă care se mişca.

Între capătul grinzii şi zid, după ce lemnul fu dat la o parte, descoperiră o gaură, iar în fundul ei, un tub de metal.

La lumina lanternei apăru astfel a treia parte a cercetărilor inginerului Mărgineanu, plus o... criptografie.

Se făcuse tîrziu. Sanda şi cei trei tineri îşi dădură seama că munca lor se apropie de sfîrşit, dar nu mai avură puterea de a rezolva în seara aceea criptografia. Erau mulţumiţi de rezultatele de pînă acum, aşa încît somnul care urmă unei zile

atît de agitate le linişti nervii şi-i odihni, pregătindu-i pentru surprizele următoare.

Trecuseră trei zile şi criptografia era încă nerezolvată. Deşi simplă la prima vedere, semnele care o compuneau nu se lăsau uşor descifrate. Iată-le :

(3, 6, 3, 3, 6, 5, 2, 3)

Fiecare veni cu cîte o sugestie, întoarseră problema pe toate părţile, dar soluţia nu se lăsa găsită.

Abia în seara celei de-a treia zile, o idee a lui Ducu duse la rezolvarea criptografiei :

SUB OLANUL OPT DIN RÎNDUL ÎNTÎI DE SUS (SUB-O-L-A-NUL-OPT-D-IN-RIN-D-U-L-IN-T-II-DE-SUS).

Şi astfel ieşi la iveală a patra coală de hîrtie, împăturită, însoţită de o scrisoare a inginerului Mărgineanu. Mirel o citi cu glas tare :

„Dragă Sanda şi scumpii mei copii,

Cînd veţi citi aceste rînduri, dacă le veţi citi şi nu le voi distruge chiar eu ca inutile, eu nu voi mai fi printre voi.

Iertaţi-mă că v-am cauzat atîta bătaie de cap ca să ajungeţi la scrisoarea mea postumă, care acum vă stă în faţă, dar nu puteam proceda altfel.

Eram sigur că nu vă veţi da bătuţi şi că odată şi odată rodul strădaniilor mele de-o viaţă va ajunge în mîini bune.

Nu vorbiţi nimănui despre calculele, pe care, din prevedere, le-am ascuns în patru locuri diferite, indicîndu-le pe fiecare cu cîte un gen de probleme rebusiste, pe care voi le-aţi rezolvat.

Vă rog să încredinţaţi hîrtiile astfel găsite Academiei, dacă situaţia politică nu va mai fi cea de astăzi şi patria noastră va fi liberă, sau dacă nu, profesorului Butnaru, de la Politehnică. El este un om cinstit şi va şti ce să facă cu ele.

Dragii mei, acum ne despărţim pentru ultima oară. Păstraţi-mi amintirea unui soţ şi a unui tată care nu va înceta

niciodată să vă iubească și să se considere mereu prezent în mijlocul vostru pînă la ultima bătaie a inimii lui.

Vă îmbrățișez cu toată căldura și cu tot sufletul. Fiți fericiți. Nu uitați, Ica și Ducu, ca și tovarășii voștri de viață, că cel mai prețios lucru al unui om e demnitatea și cinstea.

Al vostru soț și tată,

Andrei".

Cînd Mirel termină de citit, toți aveau ochii în lacrimi. Ica plîngea. Sanda de asemenea.

A doua zi, conținutul celor patru recipiente fu predat Academiei.

★

Seara era limpede, caldă, cu toată toamna pe care o arăta calendarul.

În casa familiei Mărgineanu, impresia produsă de scrisoarea lui Andrei stăruia ca o mîngîiere a unor mîini, care vor dispărea îndată și pentru totdeauna.

Sanda aproape că terminase o jachetă la care împletea de cîteva zile. Ducu și Mirel jucau șah. Viorica citea.

În fiecare seară, aceste preocupări dragi ale Mărginenilor le furau două-trei ceasuri. Era binemeritata odihnă de după o zi de lucru, uneori mai grea, alteori mai ușoară, dar întotdeauna plină de satisfacții.

Aparatul de radio transmitea, în surdină, un program de romanțe — cînta Ioana Radu.

Cînd ceasul din perete bătu ora 7, soneria vesti pe cineva care aștepta să i se deschidă. Era profesorul Butnaru, ajuns acum academician și remarcabil savant în domeniul fizicii nucleare.

Înalt, dar robust, puțin adus de spate, cu o figură blîndă, academicianul se înclină ceremonios în fața Sandei :

— Permiteți-mi, dragii mei, să vă aduc în numele instituției căreia aparțin omagiile pe care le meritați pentru atmosfera și liniștea ce i le-ați creat inginerului Andrei Mărgineanu, atît de necesare muncii și realizărilor lui, care fac cinste științei romînești. Am socotit de datoria noastră să vă expunem în puține cuvinte rodul strădaniilor de-o viață ale soțului și tatălui dumneavoastră — și aici profesorul se întoarse spre cei trei tineri — chiar dacă astăzi unele dintre calculele pe care

ni le-aţi adus sînt cunoscute, iar altele chiar depăşite. Mai sînt totuşi multe soluţii interesante şi inedite pentru o seamă de probleme.

Şi, după ce luă loc în fotoliul pe care îl ocupa de obicei Andrei, academicianul Butnaru continuă :

— Cu o viziune mult avansată timpului său, fostul meu coleg şi prieten, Andrei Mărgineanu, a creat planurile unei rachete cu două sau mai multe trepte, capabilă să zboare la mari înălţimi şi să străbată distanţe care s-o scoată cu mult peste limitele gravitaţiei terestre. Pentru timpul său, această invenţie ţinea încă de domeniul fantasticului. Astăzi, laboratoare şi staţiuni din cîteva ţări lucrează, pe aceleaşi principii, la construirea unor aparate capabile să realizeze zborul visat de Andrei. Ne pare foarte rău că n-aţi găsit documentele acestea cu cîţiva ani mai devreme. Pentru ştiinţa noastră, şi a lumii în general, descoperirile inginerului Mărgineanu ar fi avut o importanţă însutită. Totuşi, numele inginerului Mărgineanu va rămîne neşters în amintirea noastră. Opera lui, deşi depăşită din cauze de care nimeni dintre noi nu-i vinovat, va străluci în galeria marilor realizări ale omenirii. Institutul nostru a propus ca inginerul Mărgineanu să fie primit post-mortem în rîndurile membrilor Academiei ! Voi, copiii lui, fiţi mîndri de el şi urmaţi-l cu tenacitate şi patriotism.

Academicianul tăcu. Şi-n liniştea care se aşternu peste cuvintele lui, nu se mai auzeau decît tic-tacul ceasornicului şi pauza de la postul de radio. Din rama de nuc, atîrnată deasupra canapelei albastre, chipul lui Andrei, pictat din memorie de Ica, le surîdea tuturora cu dragoste, modestie şi calm.

DEZLEGĂRILE CAREURILOR DIN TEXT

SPRE STELE

AVIAŢIE — ROI ; RATEU — SOARE ; ICAR — ZT — DES ; PILOTI — BI — I ; A — IS — AVION ; MATERIE — AH ; BA — ALERTA — A ; ATITA — A — IBN ; LUP — NORI —AG ; ORAR — VITEZA ; NACELA — ETER.

SUNET ŞI CULOARE

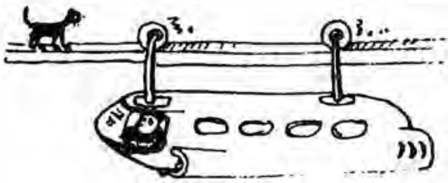
PONCHIELLI ; OPERETA — ERG ; LEHAR — CU — IR ; EROICA — RISI ; IAT — ULISE — G ; T — ACLAMA — TO ; ARIE — ARTUR ; ACIN — C — IOLE ; PORTRET — INS ; ORE — ULEI — IC ; SD — PETRAŞCU.

COPIILOR MEI

CĂUTAŢI — SUB ; ANTE — SOLAR ; MOINA — CALIT ; SLABI — STAR ; AT — CRACA — SE ; R — TEACA — PIA ; ARI — SALAI — P ; CANT — TARCAT ; SUAVA — SORA ; SOTII — SALI ; ALE — DAU — ODA (+ CĂUTAŢI SUB TREAPTA A DOUA DE LA SCARA M.A.).

CARICATURI

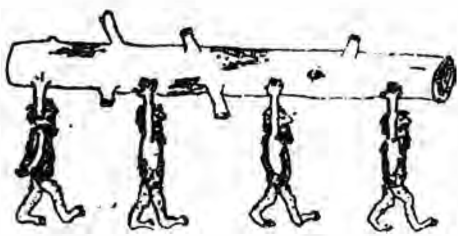
de Vasile Crăiţă Mîndră

Fără cuvinte

Fără cuvinte

Primul chiulangiu

M-am bucurat mult cînd am primit scrisoarea dv. și vă răspund cu dragă inimă la întrebări.

Cu școala o duc bine. Am obținut, la încheierea trimestrului I, medii de 7, 8 și 9.

Dacă m-au ajutat povestirile publicate în Colecție? Ei bine, aflați că m-au ajutat foarte mult, mai ales la fizică și literatură. În povestirile publicate de dv. se întrevede o imagine clară a viitorului în toată complexitatea lui. Sînt sigur că literatura fantastică are un mare viitor, iar, în ceea ce mă privește, pe mine mă atrage ca un magnet invizibil, mă fascinează.

Dintre lucrările din ultima vreme, mi-au plăcut: „Lumina purpurie" de I. M. Ștefan, „Met..." de C. Baciu, „Cum am învins moartea" de P. Diaconescu, „Prietenul Bip" de H. Aramă și altele.

Și acum o sugestie: să publicați mai des romane de mare întindere, pe mai multe fascicule.

Cu drag

POPESCU ION
clasa a IX-a B, Școala medie
Cărbunești, raionul Gilort

Am prilejul și deosebita plăcere de a-ți scrie pentru a doua oară. Colecția povestirilor de anticipație m-a pasionat încă de la vîrsta de 13 ani.

Prima lucrare citită de mine a fost „Apa care usucă". Această povestire m-a impresionat atît de mult încît a doua broșură am așteptat-o cu nerăbdare.

De atunci a apărut o nouă preocupare în activitatea mea. Dar nu numai într-a mea, ci și în activitatea colegilor mei de clasă. Discuțiile pe marginea fasciculelor citite erau foarte dese și interesante. După examenul de admitere în clasa a VIII-a, pasiunea pentru Colecție a crescut și mai mult.

Dintre lucrările apărute, mi-au plăcut în special romanele „Constelația din ape", „Prizonierii beznei de foc", „Uraniu" și „Catastrofa mezonică". De asemenea, m-a impresionat profund „O iubire din anul 41 042" de Sergiu Fărcășan, precum și una dintre povestirile de curînd apărute „Omul care are timp" de Horia Aramă.

Unul dintre subiectele care mă interesează și despre care aș dori să mai publicați lucrări este viața pe alte planete.

LASCULESCU CONSTANTIN
clasa a XI-a, Școala medie nr. 2
Tr.-Severin

„CERCUL MAGIC"

Pe una dintre străduțele liniștite din centrul Londrei se află o casă care atrage atenția prin firma de la intrare: „Cercul magic". Această casă aparține sindicatului lucrătorilor „magiei albe și negre" sau, mai simplu, sindicatului iluzioniștilor.

Acest sindicat există din anul 1905, cînd la congresul mondial al iluzioniștilor s-a hotărît să se creeze o organizație care să reunească pe toți iluzioniștii, jonglerii, înghițitorii de săbii, hipnotizatorii și reprezentanții altor profesii asemănătoare. În statutul cercului sînt indicate treburile lui: obținerea respectului pentru profesia de iluzionist și mag, tendința de ridicare a calificării și măiestriei, apărarea drepturilor de autor, păstrarea secretelor profesionale.

Acest curios cerc are 1 400 de membri dintre cei mai vestiți iluzioniști din zeci de țări.

În „Cercul magic" poate intra orice bărbat, avînd 18 ani, care a dat examen pentru titlul de iluzionist în fața unei comisii speciale. Examenul nu este prea dificil: e suficient să demonstrezi un truc, pe care nu-l poate repeta pe loc nici unul dintre membrii comisiei. Este drept că aproape toți membrii comisiei pot s-o facă...

La clubul iluzioniștilor se organizează săptămînal serate închise, la care se demonstrează și se apreciază noi trucuri, se organizează întreceri de îndemînare și imaginație. Cîteodată, la asemenea serate se admit și persoane din afară. Spectatorului care ghicește secretul unui truc i se acordă un premiu, iar trucul se scoate din circulație. Adesea, premiul este un bilet pentru Muzeul magiei albe și negre.

Acolo sînt adunate toate cele care se referă la arta „magiei albe și negre", începînd cu utilajul — primitiv în zilele noastre — al magilor Egiptului antic și terminînd cu utilajul „iluzionistului veacului atomic".

În cercul iluzioniștilor sînt primiți doar bărbații. De ce o asemenea nedreptate? „Pentru că unul dintre scopurile principale ale cercului nostru este păstrarea secretelor profesionale", răspunde doctorul Holland, „iar femeile, din păcate, nu știu să păstreze secretele".

(După „ZNANIE SILA")

Ştiaţi că...

... **cea mai mică carte din lume** a fost tipărită în anul 1892 de Salmin în Padova (Italia)? Lungimea ei este de 9,5 mm, iar lăţimea — de 6 mm; pe fiecare pagină sînt 9 rînduri totalizînd 100 de litere. Cartea conţine o scrisoare inedită a lui Galilei către Cristina Lotaringa.

... **calea ferată** Kobe-Osaka ce se întinde pe 27 km lungime trece de trei ori pe sub albiile unor rîuri?

... **la Londra** un litru de apă obţinut prin topirea zăpezii conţine 0,4 g funingine?

... **grecii antici** cunoşteau un mijloc de a aprinde obiectele cu ajutorul razelor solare, adunate în focarul unei lupe? Aristofan, care a trăit între anii 455—385 î.e.n., într-una dintre piesele sale sfătuieşte pe un datornic fraudulos ca folosind acest mijloc să topească tăbliţele de ceară aflate la creditor.

... **cuvîntul „robot“** a fost inventat în anul 1920 şi folosit pentru prima oară de scriitorul ceh Karel Čapec în piesa ştiinţifico-fantastică „R.U.R.“?

... **primul tunel sub pămînt** a fost construit cu aproape patru mii de ani în urmă? Conform legendelor şi însemnărilor istorice, el avea lungimea de circa 1 km. Trecea pe sub fluviul Eufrat, era bine întărit şi destul de înalt.

... **primul tunel în era noastră** a fost construit în Franţa în anii 1679—1681? Lungimea lui era de 157 m, lăţimea de 7 m şi înălţimea de 8.5 m.

... **primul tunel de cale ferată** a fost construit de englezi între Liverpool şi Manchester între anii 1826 şi 1830? Autorul lui a fost inventatorul primei locomotive (cu aburi) George Stephenson.

... **gravura**, ca mijloc de imprimare a apărut în antichitate, prin anii 4000 î.e.n.? Ea a căpătat o mare dezvoltare, în special în lemn şi în metal, mult mai tîrziu, atunci cînd a apărut tiparul cu semne mobile (în China, în secolul al XI-lea, în Europa în secolul al XV-lea).

ANECDOTĂ

Erori compensatorii

Intr-un cerc literar, Voltaire lăuda pe poetul şi naturalistul german Albrecht von Haller.

Unul dintre scriitorii din jurul său îl întrerupse:

— Dar, domnule Voltaire, îl lăudaţi pe domnul von Haller, care are despre dumneavoastră o părere cu totul opusă.

— Foarte posibil, răspunse Voltaire, fără îndoială amîndoi ne înşelăm unul asupra altuia.

LEONID PETRESCU

„AUTOBUZUL PROFESORULUI"

Pornind de la diversele stări de agregare a materiei, Leonid Petrescu vorbește în „Autobuzul profesorului", apărut în colecția științifico-fantastică a Editurii tineretului, despre o invenție care deschide mari perspective industriei noastre metalurgice și chimice — posibilitatea de influențare și de modificare a stărilor de agregare, după dorință, prin intervenția a diferiți factori fizicochimici.

Centrat în jurul inventatorului, profesorul Marius Onea și a celor care-l ajută direct sau indirect, romanul deschide o fereastră luminoasă spre viitorul nostru apropiat.

VLADIMIR COLIN

„A ZECEA LUME"

Romanul lui Vladimir Colin „A zecea lume" apărut în cadrul colecției științifico-fantastice la Editura tineretului descrie o expediție a unor cosmonauți de pe Pămînt pe o ipotetică planetă Thule, a zecea din sistemul nostru solar.

În timp ce pămîntenii au ajuns la un înalt nivel de dezvoltare în urma victoriei comunismului, thuleenii se găsesc încă în epoca comunei primitive.

Autorul nu se rezumă la simpla descriere a contactului între două civilizații, ci își axează acțiunea romanului pe problema necesității ca omenirea avansată să-i ajute pe semenii ei să recupereze în timp cît mai scurt rămînerea în urmă.

Folosind numeroase date științifice și interpretîndu-le într-un spirit înaintat, autorul construiește un subiect interesant desfășurat într-un cadru neobișnuit, captivîndu-i atenția cititorului și punîndu-i în față probleme asupra cărora să mediteze.

„A zecea lume" este o carte antrenantă care pune în valoare însușirile oamenilor viitorului, dragostea lor de semeni, înaltul simț moral, curajul, perseverența, dragostea pentru știință și progres, reprezentînd o reușită a genului în literatura noastră.

„REÎNTOARCEREA FOCULUI"

Debutul poetului Leonida Neamţu pe tărîmul literaturii ştiinţifico-fantastice îl constituie interesanta şi captivanta povestire „Reîtoarcerea Focului" apărută în colecţia ştiinţifico-fantastică la Editura tineretului.

Pe scurt, în volum se povesteşte despre aventura celor cinci absolvenţi ai şcolii medii — trei băieţi şi două fete — care hotărăse să facă o excursie.

Această excursie are la bază urmele unei hărţi rămase de la unul dintre bunicii unui tînăr.

După numeroase peripeţii şi aventuri prin care trec eroii noştri, descrise cu mult farmec şi haz, excursioniştii ajung să descopere misterul hărţii şi al „balaurului" care apărea periodic prin acele ţinuturi.

Explicaţia ştiinţifico-fantastică a „balaurului" este următoarea: acest „balaur", care cu ani în urmă îi înspăimînta pe localnici, nu era altceva decît o formă nouă şi necunoscută de energie ce a rămas probabil de pe urma naufragiului unei expediţii cosmice extragalactice.

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

• APRILIE 1965

41007